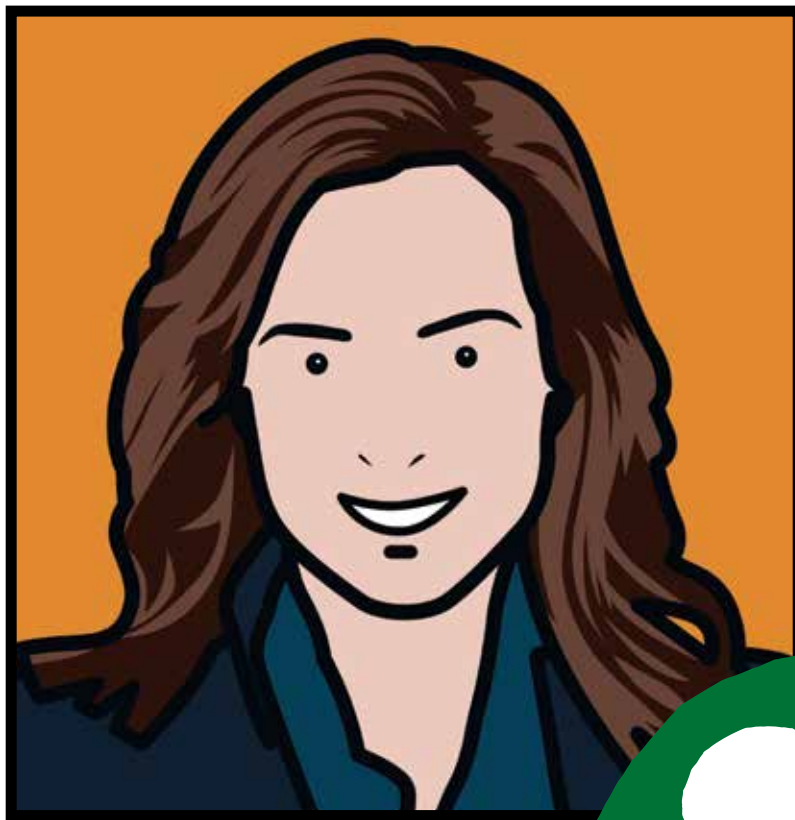

Plan B

Verkiezingsprogramma Partij voor de Dieren
in eenvoudige taal

Tweede Kamerverkiezingen 2017

Hou vast aan je idealen

Partij voor
de Dieren

Inleiding – Plan B

Nederland is een democratie. In een democratie heeft het volk de macht. Natuurlijk beslissen we niet zelf over regels en wetten. Wij kiezen volksvertegenwoordigers die dat namens ons doen. Deze volksvertegenwoordigers zitten in de Tweede Kamer. 15 maart 2017 kiest Nederland nieuwe volksvertegenwoordigers.

Partij voor de Dieren

Marianne Thieme en Esther Ouwehand zijn onze volksvertegenwoordigers. Ze zitten namens de Partij voor de Dieren in de Tweede Kamer. De Partij voor de Dieren is de enige politieke partij die opkomt voor mens én dier. Wij willen de aarde leefbaar houden. Met schone lucht en schoon drinkwater. En een vruchtbare bodem. Een plek waar mensen en dieren goed samenleven. Nu en in de toekomst. De Partij voor de Dieren wil ook graag dat mensen meer aandacht hebben voor elkaar. En zorg voor iemand die het iets moeilijker heeft. Een samenleving met goed onderwijs en zinvol werk voor iedereen. Een samenleving met mensen die durven te veranderen om al deze idealen te bereiken.

Plan B

Ons verkiezingsprogramma 2017 heet Plan B. Het staat vol idealen die haalbaar zijn. Allemaal uit te voeren en te betalen. Idealen over rechten van mensen en dieren. Over het behoud van natuur en milieu. Idealen over het tegengaan van armoede. Het vergroten van veiligheid. Of het verbeteren van gelijkheid tussen mensen. Tegenwoordig kunnen we met steeds minder mensen alles maken en regelen wat we nodig hebben. Waarom dan niet meer tijd besteden aan elkaar en de natuur? Of aan persoonlijke ontwikkeling, vernieuwing, sport en kunst? De Partij voor de Dieren wil met nóg meer volksvertegenwoordigers vechten voor deze idealen. Voor een samenleving waarin álle levende wezens centraal staan. Steun ons daarom op 15 maart.

Anders regelen

Wat we met jullie steun doen? De Partij voor de Dieren wil onze samenleving anders regelen. Minder bezig zijn met geld verdienen. Maar meer aandacht voor mensenrechten en dierenrechten. Daar hebben we genoeg ideeën over. Bijvoorbeeld onze akkers gebruiken om groenten en granen te verbouwen. Zodat we veel meer mensen te eten kunnen geven. In plaats van er voer van te maken voor dieren (die mensen vervolgens weer opeten). En onze gebouwen gebruiken om energie te maken. In plaats van energie te verspillen.

Mens, dier & natuur

De Partij voor de Dieren wil niet dat er dieren worden misbruikt. Niet voor het vermaak van mensen. Niet voor voedsel. Niet voor kleding en niet voor dierproeven. We willen minder verbruik van

fossiele brandstoffen, zoals aardolie en aardgas. Die zijn namelijk slecht voor het milieu. En we willen meer aandacht voor de gezondheid en het welzijn van mensen, dieren en de natuur. De Partij voor de Dieren wil een samenleving waarin iedereen zich thuis voelt. In de volgende hoofdstukken lees je meer over onze idealen op het gebied van:

- Economie en werk
- Dierenrechten
- Landbouw en voedsel
- Natuur
- Milieu, klimaat en energie
- Wonen, zorg, onderwijs, wetenschap en cultuur
- Veiligheid, privacy, burgerrechten en bestuur
- Europa, ontwikkelingssamenwerking, vluchtelingen en het leger

Economie en werk

Iedereen moet steeds harder en langer werken. En veel mensen lenen meer geld dan goed is. Net als bedrijven, die meer en meer willen produceren. Intussen raken onze grondstoffen op. Zoals aardolie, aardgas, zoet water en hout. De economie is op dit moment alleen maar gericht op meer geld verdienen en groei. De Partij voor de Dieren wil werken aan een duurzame economie. Een economie waarin ook vrijwilligerswerk belangrijk is. Of de zorg voor een familielid of vriend die chronisch ziek of gehandicapt is (mantelzorg). Een economie waarin geluk en succes óók worden bepaald door andere belangrijke zaken. En niet alleen door geld en groei. Hieronder staan een paar van onze ideeën over economie en werk:

- Maak producten dichtbij en niet ver weg. Bijvoorbeeld voedsel en energie. Nederland moet meer producten maken die minder slecht zijn voor het milieu. En veel meer producten repareren. Of ze een nieuwe bestemming geven. En koopt de overheid producten of diensten in? Dan moeten die milieuvriendelijk, diervriendelijk en sociaal verantwoord gemaakt zijn.
- We gebruiken elk jaar veel te veel grondstoffen. Daardoor is er bijvoorbeeld steeds minder aardolie en aardgas. Of zoet water en hout. We willen daarom belasting heffen op deze grondstoffen. Die worden dan duurder. En op producten die niet duurzaam zijn. De belasting op arbeid moet juist flink omlaag. Bedrijven kunnen dan goedkoper, meer mensen aannemen.
- Jongeren én ouderen moeten sneller een baan kunnen vinden. Mét een vast contract. We willen ook werkweken die korter zijn dan 38 of 40 uur. Dat zorgt voor een betere verdeling van werk en minder werkloosheid. Iemand kan dan bijvoorbeeld een betaalde baan combineren met de zorg voor iemand die oud of ziek is. Of vrijwilligerswerk doen.
- Het mag voor je salaris niet uitmaken waar je vandaan komt. Of je man of vrouw bent. Of getrouwd, samenwonend of alleenstaand. Of homo, lesbisch of transgender (een man die als vrouw is geboren of een vrouw die als man is geboren). En we willen een basisinkomen voor

iedereen. Hierdoor kunnen mensen ook zinvolle dingen doen voor de samenleving.

- Er moet een flexibele AOW-leeftijd komen. Dat is de leeftijd waarop je mag stoppen met werken. Die AOW-leeftijd moet afhangen van het aantal gewerkte jaren. Heeft iemand 40 jaar gewerkt? Dan krijgt hij of zij vanaf 65 jaar AOW. Wie een uitkering heeft op 65-jarige leeftijd, krijgt vanaf dat moment AOW. Mensen kunnen ook kiezen voor een lagere AOW-leeftijd. De AOW-uitkering gaat dan wel iets omlaag.
- We moeten banken beter controleren. Te grote banken moeten kleiner worden. En bonussen moeten verdwijnen. Ook moet er een 'groene' overheidsbank komen. Deze bank investeert in duurzame projecten.

Dierenrechten

Dieren moeten zo min mogelijk worden gebruikt voor en door mensen.

We moeten dieren beschermen. Zodat ze kunnen leven zoals zij dat willen.

Mishandelt of misbruikt iemand dieren? Dan wordt hij of zij hard gestraft.

De Partij voor de Dieren wil dierenrechten in de grondwet. Hieronder staan een paar van onze ideeën over rechten van dieren:

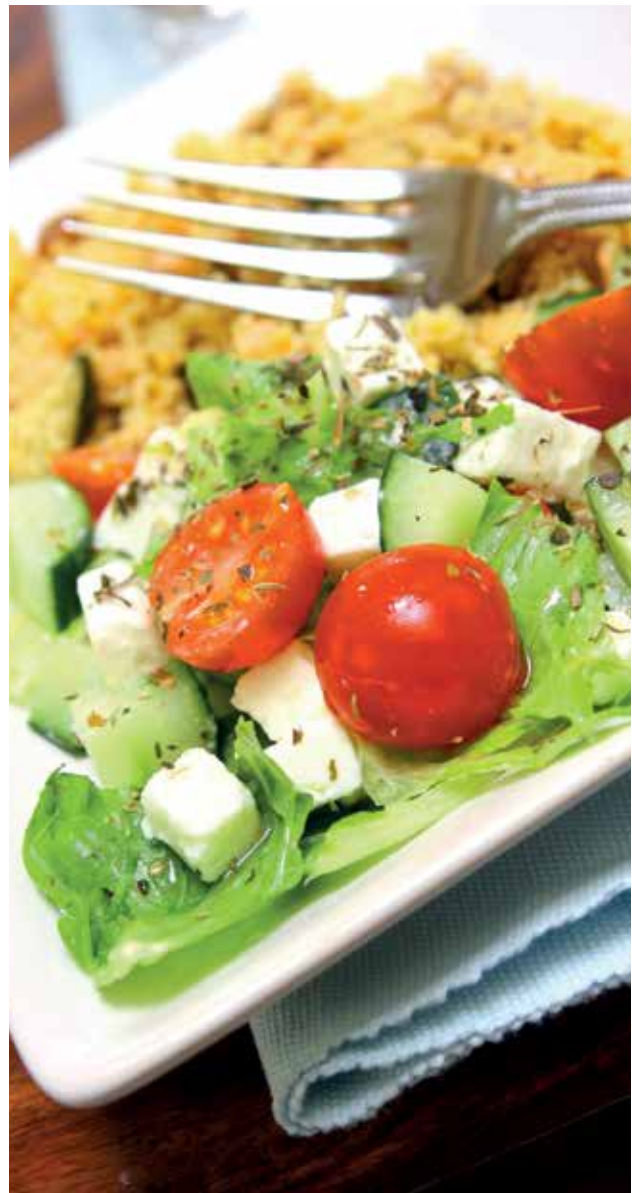
- Stop dierproeven. Het zorgt voor pijn, angst en stress bij dieren. We moeten op zoek naar andere manieren om medicijnen te testen. Ook het testen met bijvoorbeeld mensapen willen we verbieden.
- Het gebruiken van de vacht van dieren - zoals bont en dons - is onnodig. We willen in fokkerijen geen pelsdieren of dieren voor de productie van dons. En ook geen producten van deze dieren in winkels. Het uitbreiden van een bontfokkerij wordt verboden. Net als het inkopen of verkopen van bont.
- Dieren zijn geen vermaak voor mensen. Wij vinden dierentuinen en alle vormen van vermaak met dieren niet meer passen in deze tijd. We moeten dierentuinen daarom omvormen tot een tijdelijke opvang voor dieren. Dolfinaria en aquaria moeten dicht. En het fokken van dieren voor andere dierentuinen stopt meteen. Er moeten ook strenge regels komen voor kinderboerderijen. Ons doel: beschermen en vergroten van het welzijn van dieren.
- We willen dat er een lijst komt met dieren die iemand als huisdier mag hebben. En katten krijgen net als honden een chip. Zo kan een eigenaar sneller zijn of haar kat vinden. We willen het fokken van tienduizenden honden in grote schuren verbieden. En we moedigen dierenwinkels aan te stoppen met de verkoop van dieren. De verkoop van dieren via internet, tuincentra en markten wordt verboden.
- Er komt betere opvang en hulp voor dieren. De overheid moet meer geld investeren in dierenasielen en dierenambulances. En dierenambulances krijgen dezelfde rechten als andere hulpdiensten. Bijvoorbeeld rijden op de trambaan.
- We willen mishandeling van dieren hard bestraffen. Een dierenbeul krijgt strengere straffen en hogere boetes. En hij of zij mag nooit meer dieren houden. Er moet ook meer dierenpolitie komen. En verwaarloosde of mishandelde dieren worden opgevangen.
- Dieren die in het wild leven moeten we beter beschermen. We verbieden daarom jagen als hobby. Het vangen van wilde dieren wordt strenger bestraft. En niemand mag dieren storen als ze kwetsbaar zijn. Bijvoorbeeld tijdens de draagtijd, ruitijd, broedtijd of zoogtijd.
- Het doden van ganzen, vossen en muskusratten is zinloos. En het kost te veel geld. We moeten daarom slimme, effectieve en diervriendelijke manieren ontwikkelen om schade door deze dieren te voorkomen. Bijvoorbeeld door het plaatsen van zonnepanelen rondom vliegvelden. Of zorgen dat er geen afval op straat ligt waar dieren op afkomen.

Landbouw en voedsel

Voedsel vormt de basis van ons leven. Het is daarom belangrijk om te weten waar ons voedsel vandaan komt. En hoe het wordt gemaakt. We willen niet dat iemand met ons voedsel knoeit. En dat het wordt verspild. De Partij voor de Dieren is ook tegen het zo snel mogelijk vetmesten en slachten van dieren in de vee-industrie. En we vinden dat boeren weer een eerlijke prijs moeten krijgen voor hun producten. Hieronder staan een paar van onze ideeën over landbouw en voedsel:

- We moeten minder dierlijke producten eten. Dan blijft er meer voedsel over voor de mens. Want dieren in de vee-industrie worden gevoed met eten dat ook geschikt is voor mensen. Bijvoorbeeld met plantaardige producten zoals soja. Eten we minder dierlijke producten? Dan blijven er meer plantaardige producten over. En kunnen we honger in de wereld tegengaan.
- We willen gezond en duurzaam gemaakt voedsel voor iedereen. Meer plantaardige producten in plaats van dierlijke producten. Dat is beter voor dieren. Beter voor het milieu. En beter voor onze gezondheid. We moeten ons inzetten voor het ontwikkelen van plantaardige vervangers voor vlees, zuivel en vis.
- Er komt goede voorlichting over voedsel. Bijvoorbeeld over de houdbaarheid. Hiermee voorkomen we het onnodig weggooien van eten. Op etiketten komt voortaan duidelijke informatie. Bijvoorbeeld over de herkomst, het dierenwelzijn en de milieuvriendelijkheid van een product.
- We vinden goede voorlichting op scholen ook belangrijk. Zoals lessen over gezonde en duurzame voeding. Daarnaast moeten scholen leerlingen gezondere maaltijden aanbieden. En fruit.
- We stoppen met het geven van geld van de overheid aan landbouw en visserij. We helpen boeren wel om over te schakelen naar biologisch verantwoorde landbouw. Producten die slecht zijn voor milieu en dieren worden duurder. Zoals vlees, zuivel en eieren. En gezonde, duurzame producten

worden goedkoper. Bijvoorbeeld biologische groenten en fruit.

- We gebruiken minder kunstmest en gif tijdens het verbouwen van groenten. En we verbieden chemische middelen die gevaarlijk zijn voor mens, dier en milieu. Zo herstellen we de vruchtbaarheid van de bodem.
- We zijn tegen genetische manipulatie van plantensoorten. Dat betekent dat we niet willen dat de oorspronkelijk eigenschappen van plantensoorten worden aangepast.
- Er moet een einde komen aan de vee-industrie. Het aantal dieren in deze industrie moet omlaag met 70%. We willen het bouwen van megastallen verbieden. Want daar leven te veel dieren bij elkaar in kleine ruimtes. In plaats daarvan komt er meer aandacht voor akkerbouw en tuinbouw.
- Dieren moeten zich natuurlijk kunnen gedragen. Dat betekent dat kippen een stofbad kunnen nemen. Varkens kunnen wroeten. En koeien en geiten de wei in kunnen. Vrije uitloop en schuilplekken zijn belangrijk. En in de stallen moet voldoende ruimte, stro en afleiding zijn.

- We verbieden de productie van blank kalfsvlees. Net als het castreren van biggen, het afsnijden van staarten en het onthoornen van koeien en geiten.
- We verbieden alle manieren om dieren te doden die dierenleed veroorzaken. We willen ook geen plofdieren; dieren die in korte tijd worden vetgemest en geslacht. Het fokken op snelle groei van dieren moet stoppen. We verbieden veemarkten. En dieren mogen maximaal 2 uur vervoerd worden. Is het 25 graden of warmer? Dan mogen dieren helemaal niet vervoerd worden.
- We willen dierziektes voorkomen. Die zijn namelijk gevaarlijk voor mensen en dieren. Daarom moeten er minder dieren in een stal leven. En minder dieren ver vervoerd worden.
- Grote Nederlandse vissersboten moeten stoppen met het vangen van te veel vis. Onpartijdige biologen bepalen vooraf hoeveel vis gevangen mag worden. Ook het gebruik van bepaalde vistechnieken moet stoppen. Zoals sleepnetten die de zeebodem kapotmaken. Er komen geen nieuwe viskwekerijen. En het levend koken van bijvoorbeeld kreeften, krabben en garnalen wordt verboden.

Natuur

De natuur is het meest kostbare dat er is. Het is de basis van ons leven. Maar er verdwijnt steeds meer natuur in Nederland. Er is nog maar 15% over van alle planten en dieren die ooit in Nederland leefden. We moeten onze aarde daarom leefbaar houden. Met schone lucht en schoon drinkwater. En een vruchtbare bodem. Een plek waar mensen en dieren goed samenleven. De Partij voor de Dieren wil zorgen voor de natuur die er nog is. Geen asfalt meer in natuurgebieden. En geen bedrijven of woningen. We moeten voorkomen dat rivieren, sloten en meren vervuilen met gif en meststoffen. En voorkomen dat vissen uitsterven omdat er te veel gevestigd wordt. We moeten ook de bodem van zeeën beschermen. Bijvoorbeeld door visnetten te verbieden die de zeebodem kapotmaken. Hieronder staan een paar van onze ideeën over de natuur:

- We willen natuurgebieden met elkaar verbinden. Dat is beter voor planten en dieren. Wordt natuur aangetast door bestaande (bouw)projecten? Dan moeten die stoppen. Het beheer van natuurgebieden en bossen blijft de taak van de overheid. De overheid mag geen natuurgebieden verkopen.
- Steden en dorpen moeten groener. Met meer bomen, struiken en parken. Dat is goed voor de natuur en gezonder voor mensen. Op grond waar geen gebouwen staan, komen parkjes en natuurspeelplaatsen. En bloemenvelden voor bijen en vlinders. We willen alle chemische middelen verbieden die schade veroorzaken aan mensen, dieren en de natuur.
- De vee-industrie verdwijnt rondom natuurgebieden. En er mag geen mijnbouw plaatsvinden in en rondom natuurgebieden. Zoals het winnen van gas. We stoppen met het bouwen in duinen en aan de kust. En we beschermen de kust beter.
- De Noordzee is ons grootste natuurgebied. Maar het wordt bedreigd omdat er te veel in wordt gevestigd. We stoppen daarom met vissen in de Noordzee. Tenzij dat volgens onpartijdige biologen mag. We stoppen ook met het winnen van gas in de Noordzee. De Noordzee en de Waddenzee worden goed beschermd.
- De natuur op de eilanden Bonaire, Saba en Sint-Eustatius wordt goed beschermd. Net als de dieren die er in het wild leven. En koraalriffen in het water.

Milieu, klimaat en energie

De Partij voor de Dieren vindt het leefbaar houden van de aarde belangrijk. Wij zijn de enige politieke partij die zich daar erg voor inzet. Wij vinden zuinig omgaan met de aarde van levensbelang. Dat kan bijvoorbeeld als we minder voedsel en spullen gebruiken. Fabrieken maken dan minder en vervuilen dan ook minder. Ze stoten dan bijvoorbeeld minder schadelijke gassen uit. Hieronder staan een paar van onze ideeën over het milieu, het klimaat en energie:

- We moeten het eten van minder vlees, vis en zuivel aanmoedigen. De overheid moet daarom duidelijke informatie geven. Bijvoorbeeld over hoe slecht bepaalde producten en diensten zijn voor het klimaat en het milieu. We vinden dat de overheid zelf het goede voorbeeld moet geven. Alles wat de overheid inkoopt moet 100% milieuvriendelijk gemaakt zijn. En gekregen via eerlijke handel.
- De uitstoot van broeikasgassen moet flink omlaag. Broeikasgassen komen vrij bij het verbranden van bijvoorbeeld olie en steenkool in fabrieken. Door te veel broeikasgassen wordt het steeds warmer op aarde. Ook het gebruik van fossiele brandstoffen - zoals aardolie en aardgas - moet stoppen. We moeten juist duurzame energie opwekken. Bijvoorbeeld dankzij zonnepanelen op het dak. We willen dat energiebedrijven verplicht meer duurzaam opgewekte stroom leveren.
- Gas wordt duurder. En het winnen van gas in Groningen moet stoppen. We verbieden ook het winnen van schaliegas en steenkoolgas. Die gassen zijn erg slecht voor het klimaat en het milieu. Er komen geen nieuwe kerncentrales of kolencentrales. En bestaande centrales gaan zo snel mogelijk dicht.

- Er komt windenergie. Maar alleen op plekken waar mensen, dieren en de natuur er geen last van hebben. Windparken in zee? Dat kan, zolang ze het zeeleven niet verstoren.
- Vanaf 2018 zijn nieuwe gebouwen en woningen energieneutraal. Dat betekent dat ze net zo veel energie opwekken als gebruiken. Nieuwe woonwijken worden gasvrij. En we moeten nieuwe manieren zoeken om ons huis te verwarmen. We willen ook dat er meer zonnepanelen komen. Op gebouwen, langs snelwegen en rondom vliegvelden.
- Het gebruik van grondstoffen moet omlaag. Want we gebruiken elk jaar veel te veel grondstoffen. Daardoor is er bijvoorbeeld steeds minder aardolie en aardgas. Of zoet water en hout. We maken grondstoffen daarom duurder. Net als apparaten die het milieu vervuilen.
- We verbieden het gebruik van hele kleine plastic deeltjes in bijvoorbeeld make-up. Zo voorkomen we plastic afval in zeeën. We willen ook minder zwerfafval. Daarom komt er statiegeld op blikjes frisdrank, wegwerpbekers en kleine (plastic) flesjes.
- Minder autoverkeer is beter voor het milieu. Fietsen moet daarom aantrekkelijker worden. Bijvoorbeeld dankzij nieuwe fietsnelwegen. Of dankzij financiële steun van de overheid, zoals belastingvoordeel. Dat geldt ook voor elektrische auto's. En auto's die op waterstof rijden. We zijn tegen de aanleg van nieuwe wegen. En tegen het verbreden van wegen. De maximale snelheid op de snelweg: 120 kilometer per uur. Mensen die minder autorijden of buiten de spits, betalen minder belasting.
- Treinstations moeten beter bereikbaar zijn voor ouderen, mensen met een beperking en fietsers. Reizen met de trein moet prettig zijn. Daarom willen we dat er meer treinen komen. Met wc's, stopcontacten en internet. En vergaderruimtes op stations. Het openbaar vervoer moet betaalbaar zijn voor iedereen.
- Schiphol wordt niet groter. En er komen geen andere vliegvelden bij.

Wonen, zorg, onderwijs, wetenschap en cultuur

De Partij voor de Dieren wil een samenleving waarin iedereen zich thuis voelt. Een samenleving waarin burgers het recht hebben op een betaalbare woning. Op goede zorg en onderwijs. Op wetenschap en cultuur. Hieronder staan een paar van onze ideeën over wonen, zorg, onderwijs, wetenschap en cultuur:

- Woningbouwverenigingen moeten kleiner worden. Huurders krijgen er meer inspraak. En de huurprijs van een woning moet afhangen van de kwaliteit van de woning. Woningbouwverenigingen moeten ook meer plekken ontwikkelen met een combinatie van wonen en zorg. En het moet makkelijker worden om een aanleunwoning te maken. Bijvoorbeeld voor jongeren of ouderen. In leegstaande gebouwen komen duurzame studentenkamers. Of ze worden omgebouwd tot bijvoorbeeld woningen.
- Vuurwerk is gevaarlijk. We willen vuurwerk daarom verbieden. Mensen kunnen met oud en nieuw wel naar professionele vuurwerkshows gaan.
- Slachtoffers van huiselijk geweld kunnen makkelijker naar een opvang. Huisdieren kunnen mee. Of worden tijdelijk ergens anders opgevangen.
- Vluchtelingen hebben recht op een woning, onderwijs, taalcursussen, zorg en (vrijwilligers)werk. Wij moeten zorgen voor voldoende opvang voor vluchtelingen. Vraagt iemand een verblijfsvergunning aan? Dan krijgt hij of zij binnen 2 jaar duidelijkheid. Is een kind langer dan 5 jaar in Nederland? Dan mag het kind in Nederland blijven. In gemeenten waar vluchtelingen komen, krijgen inwoners vooraf informatie. Ook worden ze goed betrokken bij de opvang van de vluchtelingen.
- We willen dat de overheid een gezonde leefstijl aanmoedigt. En het gebruik van ongezond voedsel tegengaat. Zodat we minder vaak ziek worden. In de wet komt te staan hoeveel zout, suiker en vet maximaal in voeding mag. Ongezonde voeding wordt duurder. De overheid moet zich ook inzetten voor een gezonde leefomgeving. En reclames voor ongezonde producten voor kinderen jonger dan 12 jaar verbieden.
- Er komt een Nationaal Zorgfonds. Goede zorg wordt hierdoor bereikbaar en betaalbaar voor iedereen. Er komt meer aandacht voor persoonlijke wensen en behoeften van patiënten. En het eigen risico verdwijnt. Dan hoeft je geen eigen bijdrage te betalen voor zorg. Het aantal managers in de zorg gaat omlaag. En het aantal verpleegkundigen juist omhoog.
- Thuis bevallen blijft mogelijk. De overheid moedigt ook het gebruik van borstvoeding aan. Hulp en begeleiding bij het geven van borstvoeding worden betaald uit het basispakket. Net als middelen om zwangerschap te voorkomen.
- Het doneren van organen na je overlijden is belangrijk. Iedereen moet hierover goede informatie krijgen. We vinden dat er meer en betere donorvoorlichting moet komen.
- We willen goed en bereikbaar onderwijs voor iedereen. Met lessen over duurzaamheid, voedsel, natuur, milieu en dierenwelzijn. Er komen lessen over omgaan met internet en andere media. Muzieklessen en lessen over kunst en cultuur. En meer sportlessen en schoolzwemmen. We willen minder leerlingen in een klas. En scholen die niet steeds groter en groter worden. In schoolkantines zijn alleen 100% biologische maaltijden te koop. En fruit.

- De basisbeurs voor studenten komt terug. Studenten krijgen weer een basisbedrag om te studeren. Hun OV-kaart kunnen ze gebruiken zolang ze de basisbeurs krijgen. Het collegegeld om te studeren gaat omlaag. En studenten en leraren krijgen meer te zeggen op universiteiten en hogescholen. We stoppen met het gebruik van dieren tijdens (biologie)lessen. En we zoeken naar andere oplossingen voor dierproeven tijdens (bio)medische lessen.
- De overheid geeft meer geld aan wetenschappelijk

onderzoek. Resultaten van wetenschappelijk onderzoek - betaald door de overheid - worden openbaar voor iedereen.

- We vinden dat er meer geld moet naar sport, kunst, cultuur en nationaal erfgoed. In heel Nederland, niet alleen in de Randstad. Zo wordt het aanbod beter en bereikbaar voor iedereen. Er komen bijvoorbeeld nieuwe bibliotheken. Meer popmuziek. Musea zijn minstens één dag per week gratis. En sporten bij een vereniging moet betaalbaar zijn voor iedereen.

Veiligheid, privacy, burgerrechten en bestuur

De Partij voor de Dieren wil een samenleving waarin iedereen zich veilig en vrij voelt. Een samenleving waarin mensen recht hebben op privacy. Een samenleving waarin de politie dicht bij de mensen staat. Hieronder staan een paar van onze ideeën over veiligheid, privacy, burgerrechten en bestuur:

- Er moeten meer wijkagenten en wijkbureaus komen. En wordt iemand aangehouden? Dan wordt bijgehouden waarom dat gebeurt. We vinden dat toezicht met camera's mag. Maar alleen in gebieden waar het risico op misdrijven hoog is. En pas na toestemming van de rechter. Ook komt er meer dierenpolitie. En speciale officieren voor milieuzaken en het welzijn van dieren.

- We willen het gebruik van softdrugs toestaan. Net als het telen van softdrugs. Er moet wel goede voorlichting komen over softdrugs.
- Burgers hebben recht op informatie. Zijn onderzoeken betaald met geld van de overheid? Dan zijn de gegevens uit deze onderzoeken openbaar voor iedereen. Burgers hebben ook het recht om kleine demonstraties te voeren. Die hoeven vooraf niet aangekondigd te worden.

Burgers hebben recht op vrij internet. Zonder filters of blokkades. Gegevens van burgers worden niet onnodig opgeslagen. En we stoppen met het gebruik van vingerafdrukken in een paspoort.

- Alle burgers hebben dezelfde rechten. De overheid moet discriminatie tegengaan en hard bestraffen. De overheid moet ervoor zorgen dat iedereen makkelijk ergens binnen kan komen. Ook mensen met een beperking. Bijvoorbeeld in openbare gebouwen en het openbaar vervoer.
- We willen meer democratie. Burgers moeten bijvoorbeeld hun mening kunnen geven over een belangrijk onderwerp tijdens een referendum, een stemming onder het volk. En buurtverenigingen mogen meebeslissen over wat er gebeurt met leegstaande gebouwen in de buurt.
- Het ministerie van Infrastructuur & Milieu wordt het ministerie van Duurzaamheid. Dit ministerie wordt verantwoordelijk voor milieu, klimaat, energie, ruimte en natuur. We willen ook dat beslissingen van andere ministeries worden getoetst op duurzaamheid. Er komt een ministerie van Voedsel en Landbouw. En het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport wordt het ministerie van Volksgezondheid, Sport en Dierenwelzijn. Het ministerie van Veiligheid en Justitie verdwijnt en wordt het ministerie van Justitie. Politie wordt weer onderdeel van het ministerie van Binnenlandse Zaken.
- We willen dat de Koning en zijn familie belasting gaan betalen.

Europa, ontwikkelingssamenwerking, vluchtelingen en het leger

Als we duurzaam op aarde leven, voorkomen we ruzies. Ook moeten we voedsel en andere hulpbronnen eerlijk verdelen. De Partij voor de Dieren wil armen helpen. En slachtoffers van oorlogen en rampen. Waar ook ter wereld. Hieronder staan een paar van onze ideeën over Europa, ontwikkelingssamenwerking, vluchtelingen en het leger:

- We zijn voor een Europese Unie (EU) die te controleren is. Voor een EU die luistert naar alle burgers. Voor een EU die met oplossingen komt voor problemen waar alle burgers in Europa mee te maken hebben. Maar we vinden wel dat landen binnen de EU de baas moeten blijven in hun eigen land. Er komt geen EU-leger. En geen Europese minister van Financiën.
- Nederland en de EU maken geen nieuwe afspraken meer over handel met andere landen. Bestaande afspraken worden aangepast. Want natuur, duurzaamheid en de rechten van mensen en dieren zijn belangrijker dan de groei van de economie. We verbieden producten die slecht zijn voor mens, dier en milieu.
- We geven meer geld en hulp aan arme landen in de wereld. Dat moet gebruikt worden voor onderwijs en gezondheid. Maar ook voor rechten voor kinderen. Voor meer gelijkheid tussen mannen en vrouwen. En voor slimme oplossingen om bijvoorbeeld schoon drinkwater te krijgen. Of goedkope medicijnen.
- Nederlandse bedrijven die producten (laten) maken in andere landen, moeten bijvoorbeeld kinderarbeid tegengaan. Vervuiling van het milieu tegen gaan. En opkomen voor de rechten van mensen en dieren in dat land.
- We geven geld en hulp aan mensen in nood. Dat doen we op de plek waar dat nodig is. Vluchten mensen uit hun eigen gebied vanwege oorlog en geweld? Dan bieden we ze een veilige plek in Europa. Dat doen we niet met mensen die alleen maar naar Europa komen om geld te verdienen. Intussen moeten we de oorzaak van oorlog en geweld aanpakken. De verandering van ons klimaat bijvoorbeeld. Want hierdoor ontstaat droogte in veel landen. En een tekort aan voedsel. Daar krijgen mensen ruzie om.
- We sturen geen vluchtelingen terug als ze in hun land worden vervolgd. Bijvoorbeeld vanwege hun afkomst of geloof. Of vanwege hun politieke of seksuele voorkeur.
- We zijn tegen de handel in wapens. En tegen kernwapens die nog in Nederland zijn. We stoppen met de aankoop van straaljagers. En ons leger doet niet meer mee aan oorlogsmissies. Maar alleen aan vredesmissies.

**Partij voor
de Dieren**

www.partijvoordedieren.nl